

Fanny Slotorub

At skrive

Skriveguiden

Det Kgl. Bibliotek - Aarhus

400030890122

Alfabeta

Fanny Slotorub

Skriveguiden

Alfabeta

Indhold

Konjunktioner	3
Ordstilling	4
Konjunktioners betydning	5
Forbinderords betydning	6
For og fordi	8
Så – 3 betydninger	9
Argumenterende teksters opbygning.....	10
At udtrykke sin holdning – herunder enighed eller uenighed	12
At udtrykke sig præcist - hvad siger man?	13
Tjekliste for skriveopgaver.....	14
Rettenøgle	15
Gode råd til skriftlig fremstilling	16
Udtryk til at beskrive statistikker	17
Formelle breve og nyttige udtryk	18
Jobansøgning.....	19
Modeltekst 1 (opgave 14)	20
Modeltekst 2 (opgave 19)	21
Modeltekst 3 (opgave 25)	22
Modeltekst 4 (opgave 27).....	23
Modeltekst 5 (opgave 37)	24
Modeltekst 6 (opgave 38).....	25
Modeltekst 7 (opgave 39)	26
Modeltekst 8 (opgave 40).....	27
Forbinderord - alfabetisk liste	28

Konjunktioner

Konjunktioner er ord, der binder sætninger sammen, enten to hovedsætninger eller en hovedsætning og en ledsætning.

En **hovedsætning** (HS) = en sætning som kan stå alene, fx Vi spiser. / **For** vi er sultne.

En **ledsætning** (LS) = kan ikke stå alene, men skal stå sammen med en hovedsætning. Ledsætningen kan både stå før og efter hovedsætningen, fx

Vi spiser, **når** du kommer. eller **Når** du kommer, spiser vi.
 { hovedsætning { ledsætning { ledsætning { hovedsætning

Hovedsætningskonjunktioner

Der er 5 hovedsætningskonjunktioner:

og men eller for så

Ledsætningskonjunktioner

De mest almindelige er:

at	om	fordi	eftersom	selvom
da	når	idet	mens	hvorimod
før	inden	indtil	siden	dengang
så	der	som	end	ligesom
hvis				

Hv-ordene:

hvem / hvor / hvornår / hvorfor / hvad / hvordan osv.

Ordstilling

Når en sætning starter med:

en hovedsætningskonjunktion → SVA-ordstilling

For lønnen er også lav.

S V A

Men lønnen er ikke god.

S V A

en ledsætningskonjunktion → SAV-ordstilling

Han søger nyt arbejde, **fordi** lønnen også er lav.

hovedsætning

S A V

Hvis lønnen ikke stiger, vil han søge nyt arbejde.

S A V

hovedsætning

et adverbium → VSA-ordstilling = inversion

Derfor er lønnen også lav.

V S A

Desuden er lønnen ikke god.

V S A

OBS: Disse adverbier kan normalt ikke stå først i en sætning – men skal stå efter verbet:
også / ikke / heller ikke / nemlig / altid / aldrig

Konjunktioners betydning

Hovedsætningskonjunktioner

og	= en sideordning / tilføjelse
men	= en modsætning
eller	= et alternativ
for	= en forklaring
så	= en konsekvens (derfor)

Hun købte en is, **og** han købte en Cola.
Jeg har lige spist, **men** jeg er stadig sulten.
Vi kan holde pause nu, **eller** vi kan vente.
Hun aflyste mødet, **for** hun var syg.
De har ferie, **så** de kan sove længe.

Ledsætningskonjunktioner

at	= objektsætning
om	= spørgende ledsætning
fordi / eftersom	= en forklaring
selvom	= en modsætning / selvmodsigelse
da	1. = tid (noget der skete én gang i fortiden) 2. = en forklaring (fordi)
når	= tid (noget der vil ske/altid sker/altid skete)
idet	1. = tid (lige da) 2. = en forklaring (fordi)
mens	= tid (samtidig med)
mens / hvorimod	= en modsætning
før / inden	= tid
indtil	= tid (en periode)
siden	= tid (en periode frem til nutiden)
dengang	= tid (noget der skete for længe siden)
så	= en hensigt (forklarer hvorfor)
der	= som subjekt
som	= som subjekt el. objekt
end	= en sammenligning
ligesom	= på samme måde som
hvis	= en betingelse

De siger, **at** de ikke kan komme.
Han spørger, **om** de gerne vil komme.
Hun blev sur, **fordi / eftersom** jeg ikke kom.
Jeg kommer, **selvom** jeg ikke er rask.
Jeg besøgte ham, **da** jeg var i USA.
Hun blev sur, **da** jeg ikke kom.
Jeg besøger ham, **når** jeg tager til USA.
Telefonen ringede, **idet** jeg kom ind i stuen.
Jeg er træt, **idet** jeg har cyklet 50 km.
Telefonen ringede, **mens** jeg var ude i haven.
Han vil til Kina, **mens / hvorimod** hun vil til USA.
Min mormor døde, **før / inden** jeg blev født.
Han skal blive hjemme, **indtil** han er rask.
Jeg har ikke set ham, **siden** vi gik i skole.
Jeg besøgte ham, **dengang** jeg var i USA.
De skal huske regntøj, **så** de ikke bliver våde.
Hun har en ven, **der** arbejder i Tivoli.
Han har en bror, **som** han ikke ser.
Jeg er bedre til tennis, **end** jeg er til badminton.
Priserne stiger, **ligesom** de gjorde sidste år.
Vi tager på stranden, **hvis** solen skinner.

Hv-ord som konjunktioner

hvem	= refererer til en person
hvor	= refererer til sted
hvornår	= refererer til tid
hvorfor	= refererer til årsag
hvad	= refererer til genstand
hvordan	= refererer til måde

Jeg ved ikke, **hvem** min nye lærer er.
Han ved godt, **hvor** han skal rejse hen.
Det er ikke besluttet, **hvornår** deres ferie starter.
Tom spørger, **hvorfor** de ikke kommer.
Hun fortæller, **hvad** hun har købt.
Vi må finde ud af, **hvordan** vi kommer hjem.

Forbindelords betydning

[*husk inversion]

Tid

*først → *bagefter / *derefter / *derpå / *dernæst / *så →
*kort efter / *senere / *til sidst
*før / *tidligere → *nu / *i dag

Rækkefølge

*for det første → *for det andet → *endelig
*dels → dels
*først og fremmest (= det vigtigste)
*samtidig (= på samme tid)

Tilføjelse / Ny information

også / heller ikke
*desuden / *derudover / *endvidere / *ydermere / *yderligere
*ligeledes (på samme måde)
*samtidig (som supplement til noget andet)
*tilmed / endda / *ovenikøbet (forstærkelse)

Forklaring

fordi / da / eftersom / idet
for
nemlig (præcisering)
pga. (=på grund af)

Konsekvens

så
*derfor / *dermed / *således / *følgelig / *af den grund

Sammenligning

Positiv lighed: også / både...og / begge (to) / alle
Negativ lighed: heller ikke / hverken...eller / ingen af dem
*til sammenligning / ligesom / *ligeledes (ved lighed)

Modsatning / Kontrast

men / *imidlertid / *dog
*på den ene side → *på den anden side
mens / hvorimod
*omvendt / i modsætning til
*alligevel / *ikke desto mindre (uventet)
selvom (noget ulogisk / uventet)
*derimod / *til gengæld (når man sammenligner to ting, og den ene fremhæves)

Fortsættes

Eksempel

*eksempelvis / *fx (=for eksempel)
*bl.a. (=blandt andet)
som
*især / *specielt (= først og fremmest)

Uddybning / Præcisering

dvs. (=det vil sige) / det betyder
*m.a.o. (=med andre ord)
*altså
*faktisk (modsat forventet)

Holdning

*selvfølgelig / *naturligvis
*(u)heldigvis
*desværre
*forhåbentlig
*måske / *muligvis / *formodentlig / *formentlig /
*sandsynligvis (ret sikkert)
*først og fremmest (= det vigtigste)
*omsider / *endelig

Opsumming / Konklusion

*alt i alt
*kort sagt
sammenfattende kan man sige
*afslutningsvis / *til sidst / *til slut

OBS: Listen er ikke komplet, og mange af udtrykkene kan beskrive mere end én type sammenhæng.

For og fordi

for = en hovedsætningskonjunktion = en forklaring

(på det man siger i den første hovedsætning)

Han kom ikke i skole, **for** han blev pludselig syg.

S V A

hovedsætning

fordi = en ledsætningskonjunktion = en årsag

(der ligger forud for den foregående sætning)

Han kom ikke i skole, **fordi** han pludselig blev syg.

S A V

ledsætning

Ofte kan **for** og **fordi** bruges synonymt, da forklaring og årsag tit falder sammen. Men fx kan man ikke bruge **fordi** i disse sætninger:

1. Hun har sikkert tømmermænd, **for** hun har brækket sig hele morgenen.
2. Han er nok kørt ind til byen, **for** hans bil er væk.
3. Det bliver nok varmere i morgen, **for** meteorologerne siger, at temperaturen stiger.

Så – 3 betydninger

1. = en hovedsætningskonjunktion = og derfor

(en konsekvens / 'and therefore')

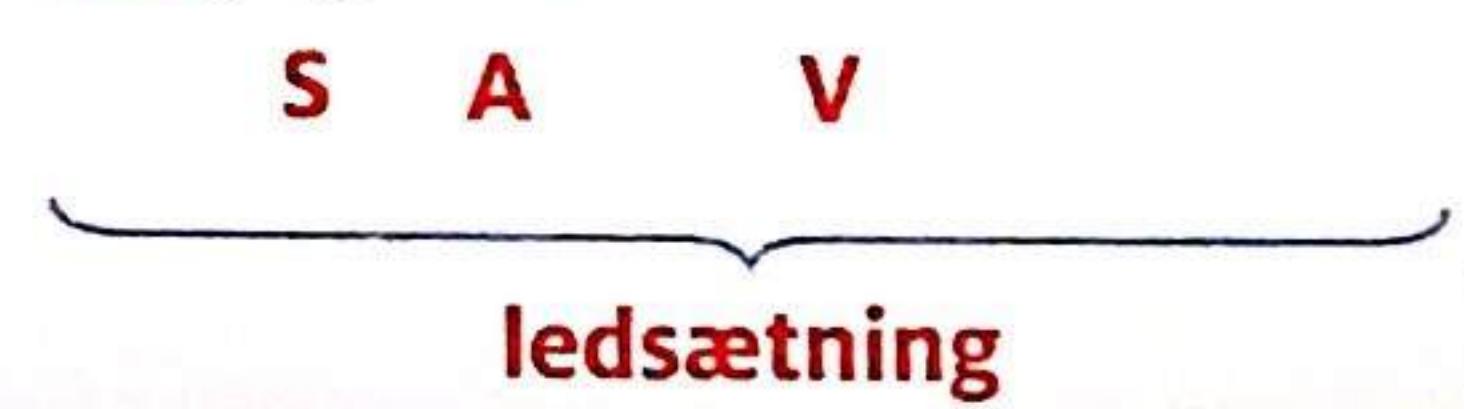
Jeg står tidligt op, **så** jeg kommer aldrig for sent.

2. = en ledsætningskonjunktion = så at

(en hensigt / forklarer hvorfor / 'so that')

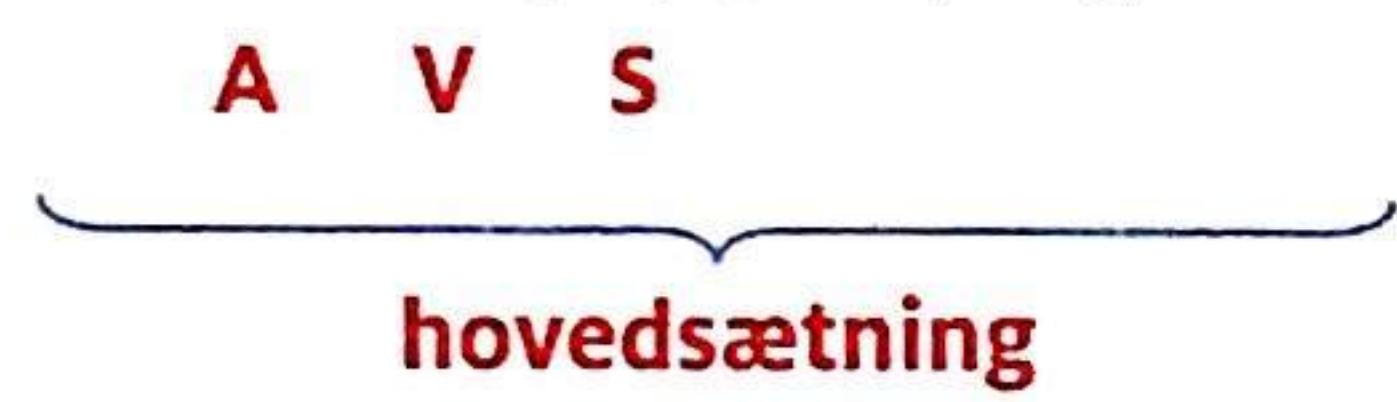
Jeg står tidligt op, **så** jeg ikke kommer for sent.

3. = et adverbium = derefter

(først....(og) så / 'and then')

Først skal jeg på arbejde, og **så** skal jeg på sprogskole.

Argumenterende teksters opbygning

EN SIGENDE OVERSKRIFT

1. En sigende overskrift som tydeliggør dit hovedsynspunkt:

en kort og præcis hovedsætning	→ Skatten skaber tryghed
en sætning uden verbum	→ Bilerne ud af byen
en sætning med passiv el. imperativ	→ Kongehuset bør afskaffes / Afskaf kongehuset
et spørgsmål	→ Skal kriminelle virkelig have så korte straffe?

EN KORT INDLEDNING

2. En kort indledning som præsenterer tekstens emne og evt. nogle fakta:

- **Man diskuterer ofte / Der er mange diskussioner om ...**
- **I den senere tid har der været meget diskussion af ...**
- **... er blevet et stort problem / er et stigende problem i Danmark.**
- **Antallet af ... stiger og stiger / er steget på det seneste.**
- **Dagligt hører man om ...**
- **I dag er det almindeligt at ...**

SYNPUNKT

3. Skriv din mening kort og præcist:

- **Jeg mener / synes (ikke), at ...** + LS (=SAV)
- **Efter min mening / opfattelse ...** + VS
- **Jeg er (u)enig (med XX) i, at ...** + LS (=SAV)

ARGUMENTATION

4. Skriv hvorfor du mener, som du gør. Uddyb dit synspunkt med argumenter og eksempler, der kan underbygge dine argumenter:

Argumenter: **for det første ... for det andet ... + VS**

dels ... dels + VS

fordi / eftersom + LS (=SAV)

på grund af + et substantiv

Eksempler: **for eksempel / eksempelvis / bl.a. + VS**

nemlig

især / specielt

Du kan også komme med modargumenter for at nuancere argumentationen:

Man kan diskutere om det er bedst for børn at vokse op på landet.

På den ene side ... på den anden side ...

Du kan også vurdere fordele og ulemper ved et emne:

Der er både fordele og ulemper ved at vokse op på landet.

Fordelene er, at ... Ulemperne er, at ...

EN AFSLUTNING

5. En opsummering eller konklusion, hvor du gentager dit synspunkt / opfordrer til at handle:

- **Alt i alt / Kort sagt / Med andre ord / Altså + VS**
- **Sammenfattende kan man sige at ...**
- **Det vigtigste er / må være at ...**
- **Den bedste løsning på problemet er at ...**
- **Det er nødvendigt at (gøre en indsats for at) ...**
- **Hvordan vil det se ud i fremtiden, hvis vi ikke (gør en indsats for at) ...**

At udtrykke sin holdning – herunder enighed eller uenighed

Synspunkt / Holdning	Argumenter	Eksempler
Jeg mener (ikke) at ... + LS	for det første ... for det andet + VS	for eksempel + VS
Jeg synes (ikke) at ... + LS	dels ... dels + VS	især + VS
Efter min mening / opfattelse ... + VS	på grund af	nemlig
Jeg er (u)enig (med XX) i at ... + LS	fordi / eftersom + LS	specielt + VS
Jeg er delvis enig i at ... + LS	på den ene side ... på den anden side + VS	bl.a. + VS
Jeg er i tvivl om ... Man kan diskutere om ... + LS	det kommer an på (om)	eksempelvis + VS

At udtrykke sig præcist - hvad siger man?

Når man er helt sikker på noget

- Jeg er sikker på, at ...
- Det er helt sikkert, at ...
- Der er ingen tvivl om, at ...

Når man ved, noget er forkert

- Det passer ikke, at ...
- Det er ikke rigtigt, at ...

Når man er usikker på noget

- Jeg ved ikke, om ...
- Jeg er i tvivl om ...

Når man vil nuancere sit synspunkt

- Man kan diskutere, om ...
- Det kommer an på ...

Når man ønsker noget

- Jeg kunne godt tænke mig, at..
- Det kunne/ville være dejligt, hvis ...

Når man vil komme med forslag / løsninger:

- Jeg vil foreslå, at man / vi ...
- Jeg synes, at man skal / skulle / burde ...

Når man refererer til et diagram eller en anden tekst:

- Ifølge diagrammet / artiklen / læserbrevet ... (+ VS)

Når man refererer til en andens synpunkter:

- Ifølge (*Per Smith*) ... (+ VS)
- (*Per Smith*) mener / siger / udtaler / skriver / foreslår, at ...

Når man refererer til et synspunkt og vil sige sin mening:

- Jeg er enig / uenig med (*Per Smith / dig*) i, at ...
- Jeg mener / synes ligesom (*Per Smith / dig*), at ...
- Jeg mener / synes (også / ikke / heller ikke), at ...
- (*Per Smith / Du*) har ret i, at ...

Når man refererer til et emne og vil sige sin mening:

- Med hensyn til (*overvågning*), mener jeg, at ...
- Angående (*overvågning*), mener jeg, at ...

Tjekliste for skriveopgaver

Indhold

- Har du husket en passende overskrift?
- Har du en klar indledning?
- Har du besvaret alle punkter i opgaven?
- Har du holdt dig til emnet? Er der fokus i din tekst?
- Er din tekst inddelt i klare afsnit med hver sit indhold?
- Hænger teksten godt sammen? Er der en 'rød tråd'? Har du brugt forbinderord?
- Har du en klar slutning?

Form – Tjek én grammatisk ting ad gangen!

1. Verber

- **tid** – hold tiden + tjek verbernes endelser:
 - a. **nutid** = **+ (e)r**
 - b. **datid** Gruppe 1 = **+ ede**
Gruppe 2 = **+ te**
Gruppe 3 = uregelmæssige verber
 - c. **førnutid** = **har + (e)t** **førdatid** = **havde + (e)t**
 - d. **infinitiv** = **+ e**
 - e. **modalverber** (V1) + **infinitiv** (V2) uden 'at' (vil gøre / kan bestemme)
V1 **V2** **V1** **V2**

2. Substantiver

- a. **ubestemt** = **en / et**
- b. **bestemt** = **+en / +et**
- c. **ental**
- d. **flertal** = **+ (e)r / +e / uregelmæssig**

3. Adjektiver

- tjek substantivet/pronominet, som adjektivet fortæller om og brug:
 - a. **grundform** – ved n-ord
 - b. **t-form** – ved t-ord
 - c. **e-form** – ved flertal, efter bestemt form / possessive pron. / genitiv

4. Pronominer

- **sin – sit – sine** = kun når det fortæller om subjektet – ALDRIG en del af et subjekt!

5. Ordstilling

- a. **SVA** i hovedsætninger
- b. **VS** i hovedsætninger efter et adverbial el. en ledsætning
- c. **SAV** i ledsætninger

OBS: Ved præpositioner – tjek i ordbogen.

Rettenøgle

- 1. verber**
- 2. substantiver**
- 3. adjektiver**
- 4. pronominer**
- 5. ordstilling**
- 6. ulember = stavefejl**
- 7. til = forkert ord**
- 8. ✓ = ord mangler**

Eksempel

Der være både fordele og ulember til et offentlig sundhedsvæsenet. Naturligvis det er godt ✓ et velfungerende offentligt sundhedsvæsen, så alle kan får lægehjælp uanset alder og økonomi.

Her er sætningerne uden fejl:

Der er både fordele og ulemper ved et offentligt sundhedsvæsen. Naturligvis er det godt med et velfungerende offentligt sundhedsvæsen, så alle kan få lægehjælp uanset alder og økonomi.

På side 14 og ovenfor kan du se, hvad tallene og bogstaverne over fejlene betyder. Fx betyder **1a**, at der er tale om en fejl, der handler om verber: 1 = verber, a = nutid. Og **3b** betyder, at der er tale om en fejl, der handler om adjektiver: 3 = adjektiver, b = t-form.

Gode råd til skriftlig fremstilling

- Læs opgaven grundigt
- Følg instruktionerne, og besvar alle punkter i opgaveinstruktionen
- Lav en brainstorm, og skriv noter
- Brug modellen for argumenterende teksters opbygning side 10-11 her i Skriveguiden
- Opgaver med statistik: Beskriv de vigtigste forskelle - **ikke** alle tal og årstal!
- Lån gerne ord og vendinger fra opgaveformuleringen – men omformuler sætningerne – lav **aldrig** direkte afskrift!
- Læs **altid** din tekst igennem
- Brug tjeklisten side 14 her i Skriveguiden – og ret din tekst.

Udtryk til at beskrive statistikker

Diagrammet viser ...

Diagrammet viser andelen af rygere i 2000 og i 2014.

Diagrammet viser skilsmisseprocenten fra 1994 til 2014.

Diagrammet sammenligner ... med ...

Diagrammet sammenligner andelen af elever i folkeskolen med andelen af elever i privatskoler fra 2010 til 2014.

OBS Procent og procentpoint

procent = hundrede, fx 4% = 4 ud af hundrede

procentpoint = forskellen mellem 2 procentsatser, fx en stigning fra 4% til 6% = en stigning på 2 procentpoint, mens den målt i procent er 50 ($2/4 \times 100$)

Ifølge diagrammet er ... steget / faldet (med ...) fra ... i ... til ... i ...

Ifølge diagrammet er skilsmisseprocenten steget (med 10 procentpoint) fra 44 % i 1994 til 54 % i 2014.

Ifølge diagrammet er andelen af rygere faldet (med 16 procentpoint) fra 33 % i 2000 til 17 % i 2014.

Der er (ifølge diagrammet) sket en stigning / et fald (på ...) i antallet / andelen af ... fra ... i ... til ... i ...

Der er (ifølge diagrammet) sket en stigning (på 10 procentpoint) i antallet af skilsmisser fra 44 % i 1994 til 54 % i 2014.

Der er (følge diagrammet) sket et fald (på 16 procentpoint) i andelen af rygere fra 33 % i 2000 til 17 % i 2014.

Ved en stigning:

- ... er steget markant / betydeligt / lidt
- ... er (næsten) fordoblet
- Der er sket en markant / betydelig / lille stigning i antallet/ andelen af ...
- Der er (næsten) sket en fordobling af antallet/andelen af ...

Ved et fald:

- ... er faldet markant / betydeligt / lidt
- ... er (næsten) halveret
- Der er sket et markant / betydeligt / lille fald i antallet/ andelen af ...
- Der er (næsten) sket en halvering af antallet/andelen af ...

Ved sammenligning:

- ... er (markant / meget / lidt) højere ... end ...
- ... er (markant / meget / lidt) lavere ... end ...
- Der er (markant / lidt) flere ... end ...
- Der er (markant / lidt) færre ... end ...

Formelle breve og nyttige udtryk

Form og indhold:

- **Dit fulde navn og adresse** + evt. **tlf.nr./e-mail** (enten øverst til venstre el. nederst)
- **Modtagers fulde navn og adresse** (øverst til venstre under afsender)
- **Dato** (ude til højre)
- **Overskrift og evt. referencer** (fx kundenr.) så det tydeligt fremgår, hvad sagen drejer sig om:

Klage over ... / Opsigelse af ... / Ansøgning om ... / Bestilling af ...

Vedrørende / Vedr. ...

- **Indledning** hvor det fremgår, hvorfor du skriver (beskriv situationen):

Jeg vil (hermed) klage over ... / opsige ... / søge ... / bestille ...

Jeg ønsker (hermed) at klage over ... / opsige ... / søge ... / bestille ...

Jeg skriver (hermed) til dig/jer fordi ... / for at ...

Som aftalt (i telefonen) fremsender jeg hermed ...

- **Hovedafsnit** med en kort, præcis redegørelse for sagen inkl. evt. forklaringer/argumenter. Kun saglige oplysninger - ingen unødvendige oplysninger!
- **Afslutning** hvor det fremgår, hvad du ønsker el. forventer, at der skal ske, hvordan du kan kontaktes + en afsluttende formel hilsen:

Jeg vil (derfor/således) bede jer ...

Jeg forventer ... / Jeg regner med ... / Jeg ønsker ... / Jeg håber ...

Er det muligt at ...?

Jeg glæder mig (meget) til at (høre fra jer)

Jeg ser frem til (et hurtigt svar / at høre fra jer)

Svar venligst så hurtigt som muligt

Jeg kan kontaktes på ...

På forhånd tak

(Med) venlig hilsen

Husk

- Del teksten i passende afsnit
- Et formelt sprog (skriftsprog)
- Saglig og høflig tone
- Kontroller stavning

Jobansøgning

- **Dit fulde navn og adresse** + evt. **tlf.nr./e-mail** (enten øverst eller nederst til venstre)
- **Modtagers fulde navn og adresse** (øverst til venstre under afsender)
- **Dato** (ude til højre)
- **Overskrift** (hvilken stilling – brug gerne fed skrifttype)
Ansøgning om job som ...
Vedr. stillingen som ...
- **Indledning**
Jeg skriver til jer, fordi jeg er interesseret i at arbejde som ...
Jeg har med (stor) interesse læst jeres annonce (på jobnet) og søger hermed stillingen som ...
Jeg søger hermed den opslæede stilling som ...
- **Hovedafsnit**
Fortæl lidt om dig selv – personlige oplysninger
(fx køn, nationalitet, alder, tid i Danmark)
Jeg er en (23)-årig (kvinde) fra (Ukraine), som har boet i Danmark i (to år).
- Fortæl om din uddannelse / kurser (herunder danskkurser) og arbejdserfaring**
Jeg er uddannet (inden for handel og kontor)
Jeg har arbejdet som (pædagog)
Jeg går til dansk på en sprogskole. Til (maj) afslutter jeg min danskuddannelse med Prøve i Dansk 3. Jeg taler og skriver altså dansk på et forholdsvis højt niveau.
- Fortæl hvorfor du gerne vil have jobbet, og hvorfor netop du er kvalificeret** (hvad er du god til? Hvad kan du lide? Brug gerne adjektiver om dig selv)
Jeg er interesseret i jobbet som ..., fordi ...
Jeg er god til (at samarbejde)
Jeg trives med (at have travlt)
Jeg er vant til (at have skiftende arbejdstider).
- **Afslutning** **Jeg ser frem til at høre fra jer.**
Jeg glæder mig til en personlig samtale, hvor jeg kan fortælle mere om ...
(Med) **venlig hilsen**

Modeltekst 1 (opgave 14)

Modeltekst 1

Er overvågning i orden?

I dag er det almindeligt, at vi bliver overvåget overalt - måske endda mere end vi aner. Vi bliver overvåget i banken, i supermarkedet og i fitnesscenteret. Overvågningskameraer kigger også med i bl.a. toget og bussen, ligesom mange skoler og arbejdspladser har sat kameraer op for at forhindre tyveri og hærværk.

Men det er ikke kun offentlige steder, der bliver overvåget. Nogle gange overvåger efterretningstjenesten også privatpersoner, fx over nettet, hvor de bl.a. kan følge med i, hvilke internetsider, der bliver besøgt.

Der kan være både fordele og ulemper ved overvågning. Det er naturligvis godt, hvis overvågning kan beskytte os mod kriminalitet og terror. Dels kan overvågningøre det lettere for politiet og efterretningstjenesten at finde de kriminelle, og dels kan overvågning måske virke præventivt og være med til at forebygge kriminalitet og forhindre terror. Dog kan overvågningskameraer, fx opsat på en gågade, betyde, at kriminaliteten flytter andre steder hen, fx til de små sidegader.

På den anden side begrænser overvågning vores personlige frihed, og der er en risiko for, at overvågning giver falsk tryghed, fx tror nogen måske, at der automatisk kommer hjælp, hvis der sker en kriminel handling, hvilket jo ikke er tilfældet. Derudover er en af de største ulemper, at der er risiko for misbrug. Det er nemlig svært at kontrollere, at de folk, der via overvågning har adgang til personfølsomme oplysninger, ikke misbruger dem. For hvordan kan vi som borgere være sikre på, at de mange overvågningsoplysninger om os ikke bliver misbrugt?

Det vigtigste må altså være, at der er klare regler for overvågning, og for hvordan materialet bruges og opbevares, og hvem der må se det. Ellers kan overvågningen i sig selv blive en kilde til utryghed.

Modeltekst 2 (opgave 19)

Modeltekst 2

Bevar det offentlige sundhedsvæsen

Danmark har et godt offentligt sundhedsvæsen, der skal sikre en sund og rask befolkning.

Mine forventninger til behandling i det offentlige sundhedsvæsen er, at kvaliteten er høj, og at alle behandles lige, **dvs.** uanset hvem man er, hvor man bor, og hvad man fejler, **så** får man en ordentlig behandling. **Derudover** forventer jeg **også** at blive behandlet hurtigst muligt.

Desværre koster et velfungerende sundhedsvæsen mange penge. Når der bliver flere ældre, og vi **samtidig** lever længere, vil udgifterne til sundheds- væsenet **ovenikøbet** stige.

En mulighed for at finansiere udgifterne er **naturligvis** ved skattestigninger. **Men da** skatten i Danmark allerede er ret høj, vil der **formentlig** ikke være opbakning til det. En anden mulighed er ~~at nedlægge~~ at nedlægge nogle af de mindre sygehuse. Det vil **selvfølgelig** være en ulempe for folk, der bor i udkantsområderne, **men til gengæld** vil man kunne bruge pengene på at forbedre de store hospitaler, **så** der kommer hurtigere og

bedre behandling.

Der er både fordele og ulemper ved et offentligt sundhedsvæsen. Grundlæggende er det godt med et velfungerende offentligt sundhedsvæsen, **idet** alle kan få lægehjælp uanset alder og økonomi. Det skaber tryghed i befolkningen, **fordi** man **så** ikke behøver at bekymre sig om at få hjælp, når man bliver syg. **I modsætning til fx** USA, hvor folk bruger mange penge på at tegne private sundhedsforsikringer, og hvor de, der står uden for arbejdsmarkedet, ikke har samme mulighed for at vælge den bedste og hurtigste behandling.

På den anden side er det **selvfølgelig** en ulempe, at et stort offentligt sundhedsvæsen koster mange penge, og det er **derfor** danskere betaler så høj skat.

Men alt i alt har vi i Danmark et godt offentligt sundhedsvæsen, som vi skal bevare og udvikle. Der må med andre ord ikke ske nogen forringelser af vores sundhedsvæsen.

Modeltekst 3 (opgave 25)

Modeltekst 3

Folkeskole eller privatskole?

Diagrammet viser andelen af elever, der går i henholdsvis folkeskole og privatskole fra 2010 til 2014. Der er i denne periode sket en stigning i andelen af elever, der vælger at gå i privatskole, nemlig en stigning fra 14 % i 2010 til 16 % i 2014, dvs. der er tale om en stigning på 2 procentpoint i løbet af ganske få år, og dermed et tilsvarende fald i folkeskolen.

Der kan være mange årsager til, at flere forældre vælger en privatskole til deres børn.

Måske skyldes det, at mange forældre er bange for, at deres børn ikke lærer nok i folkeskolen.

Måske vil de gerne have mere styr på, hvad deres børn lærer, og hvad der sker i skolen. Jeg tror nemlig, at forældre i en privatskole har mere indflydelse end i en folkeskole.

Fordelen ved at vælge en privatskole er, at forældre kan vælge en skole, der passer til deres behov og ønsker. Eksempelvis kan man vælge en religiøs skole, en kreativ skole eller en lille skole, og hvis ens barn er meget musikalsk, kan man vælge en skole, der har god musikundervisning.

En af ulemperne ved at vælge en privatskole, er naturligvis, at det koster penge, mens folkeskolen er gratis. Desuden kan det også være en ulempe, hvis børn kun er sammen med andre børn, der ligner dem selv.

Sammenfattende kan man sige, at der er mange gode grunde til at vælge en privatskole, hvis man har specielle behov og ønsker for ens barn. Omvendt kan det være en fordel at vælge en folkeskole, hvor børn er blandede og kommer fra mange forskellige slags hjem og kulturer – og så sparer man jo også de penge!

Modeltekst 4 (opgave 27)

Modeltekst 4

Økologi

Diagrammet viser salget af økologiske fødevarer i danske butikker i årene 2007 til 2014. Der har siden 2007 været en konstant stigning i salget af økologiske fødevarer, som i løbet af de 7 år er næsten fordoblet, dvs. der er sket en stigning fra 3,6 mia. kroner i 2007 til 6,2 mia. i 2014.

Der kan være flere årsager til stigningen. Først og fremmest tror jeg, at stigningen skyldes, at økologiske fødevarer er blevet mere tilgængelige for forbrugerne. For eksempel er Netto og andre discount supermarkeder begyndt at sælge rigtig mange økologiske grøntsager og mælkeprodukter. Desuden er priserne på økologiske fødevarer faldet markant, så det er blevet mere

overskueligt for danskerne at købe økologisk. Med andre ord; flere har råd til det.

Fordelen ved kun at købe økologiske fødevarer er, at man derved træffer et mere bæredygtigt valg. Naturen skånes for pesticider, dyrene har adgang til udendørsarealer og fodres udelukkende med øko-certificeret foder. Herved produceres fødevarer, som jeg mener, er sundere for forbrugeren. Når jeg laver mad med økologiske produkter, så føler jeg, at jeg både værner om miljøet og om min familie.

Ulempen ved kun at ville købe økologisk er nok, at det er dyrere. Jeg kan nemlig se, at vores husholdningsbudget 'lider' en smule, fordi vi køber så

meget økologisk. Familier skal derfor prioritere, hvordan de vil bruge deres penge. En anden ulempe kunne være, at visse økologiske produkter stadigvæk er svære at få fat i. For eksempel, hvis man gerne vil købe økologisk kød, så er udvalget i de fleste supermarkeder ret begrænset. Så skal man finde en økologisk slagter, køre mange kilometer og betale i dyre domme for det økologiske kød.

Jeg må alligevel konkludere, at der er flere fordele end ulempen ved at handle økologisk, da man både beskytter naturen og sørger for sin egen sundhed ved at spise mad, der er produceret på en ansvarsfuld måde.

Modeltekst 5 (opgave 37)

En klage

[Modtager] —— Tømrermester Hans Frederiksen
Frederikssundsvej 218, 1.th.
2700 Brønshøj

[Dato]

København, d. 18. november 20xx

[Overskrift] —— Vedr. udskiftning af vinduer på Dalvangen 27 – Faktura 7530

[Indledning] —— Jeg skriver hermed, **fordi** jeg ikke tilfreds med det udførte arbejde.

[Hovedafsnit] —— **For det første** er træværket omkring vinduerne ikke hvidmalet som aftalt.
For det andet lukker et af vinduerne ikke, som det skal. **Derudover** har I ikke ryddet op efter jer.

[Afslutning] —— Jeg vil **derfor** gerne bede jer om at komme og udbedre fejlene snarest.

Med venlig hilsen

[Afsender] —— Anne Birk
Dalvangen 27
2700 Brønshøj
Tlf. 28150385

Modeltekst 6 (opgave 38)

En klage

[Modtager] —→ Bravo Rejser
Sønder Alle 86
8000 Aarhus

[Dato]
↓
Den 10.09.20xx

[Overskrift] —→ **Klage over rejse til Kreta d.2/9 – 9/9 20xx**

[Indledning] —→ Jeg vil hermed gerne klage over min ferierejse til Kreta, som jeg har købt hos Bravo Rejser.

[Hovedafsnit] —→ **For det første var** hotellet slet ikke som beskrevet på jeres hjemmeside. Der var ingen aircondition, og værelset var meget mindre end lovet. **Desuden** var det beskidt, og sengen var uredt, da jeg ankom. **Herudover** var servicen generelt elendig, og de ansatte i receptionen var uhøflige. **For det andet** havde jeg bestilt et værelse med havudsigt og altan, **men** jeg fik ingen af delene. Og **endelig** var der en stor forsinkelse på flyet hjem fra Kreta til København, så jeg måtte vente 5 timer i lufthavnen.

[Afslutning] —→ **Alt i alt** svarede rejsen ikke til prisen, mine forventninger og **heller ikke** til beskrivelsen på jeres hjemmeside. **Derfor** forventer jeg at få refundert en del af prisen eller modtage en form for kompensation.

Med venlig hilsen

[Afsender] —→ Rune Torp
Frodesvej 14
8000 Aarhus
Tlf. 28 15 98 65

Modeltekst 7 (opgave 39)

En opsigelse

[Modtager] —→ Aalborg Boligadministration ApS
K. Christensens Vej 4
9200 Aalborg SV

[Dato]
↓
Den 20. maj 20XX

[Overskrift] —→ **Opsigelse af lejemålet beliggende Kastetvej 4, st.th, 9200 Aalborg SV**

[Indledning] —→ Jeg ønsker at opsigte ovennævnte lejemål pr. 1/6 med 3 måneders varsel,
således at lejligheden fraflyttes den 30/8 i henhold til kontrakten.

[Hovedafsnit] —→ I forbindelse med gennemgang af lejemålet, vil jeg gerne hurtigst muligt
have en dato for, hvornår gennemsyn kan finde sted, **så** afregning af depo-
situm kan ske i umiddelbar forlængelse af fraflytningen.

Depositum bedes **herefter** indbetalt til xxxx bank – reg. nr. xxxx kontonr.
xxxxxxxx

[Afslutning] —→ Send venligst en bekræftelse på modtagelse af opsigelsen så hurtigt som
muligt.

Med venlig hilsen

[Afsender] —→ Tom Jones
Kastetsvej 4, st.th.
9200 Aalborg SV
Tlf. 15 33 98 12

Modeltekst 8 (opgave 40)

En opsigelse

[Modtager] —— Fitness Fyn
Næsbyvej 98
5000 Odense

[Dato]
↓

26/10 20XX

[Overskrift] —— **Opsigelse af medlemskab af Fitness Fyn**

[Indledning] —— Jeg ønsker at opsigte mit medlemskab af Fitness Fyn pr. 1/12. Mit medlemsnr. er 1234567.

[Hovedafsnit] —— **Da** jeg har betalt for december måned, vil jeg bede om at få refundert det indbetalte beløb på 299 kr.

[Afslutning] —— På forhånd tak.

Med venlig hilsen

[Afsender] —— Joe Rowe

Lyøgade 22
5000 Odense

Forbindeord - alfabetisk liste

* = Konjunktioner

afslutningsvis = til sidst (som afslutning)

alligevel = ikke desto mindre (modsætning)

alt i alt = sammenfattende kan man sige (samlet set / summa summarum)

altså = derfor = dvs.

bagefter = derefter = derpå = dernæst = så

bl.a. = blandt andet (en ting ud af flere) = fx

både – og = positiv lighed

***da** = (årsag) fordi = eftersom = idet

***da** = (tid)

derefter = bagefter = dernæst = derpå = så

derfor = dermed = således = følgelig = af den grund

derimod = på den anden side = til gengæld

dermed = derfor = således = følgelig

dernæst = bagefter = derefter = derpå = så

derpå = bagefter = derefter = dernæst = så

derudover = desuden = endvidere = ydermere = yderligere = også

desuden = derudover = endvidere = ydermere = yderligere = også

desværre = uheldigvis (noget man er ked af)

det betyder = dvs. = det vil sige

dog = men = alligevel

dvs. = det vil sige = det betyder

***eftersom** = fordi = da = idet = for

endda = tilmed = ovenikøbet

endelig = til sidst = langt om længe

endvidere = ydermere = yderligere = desuden = derudover = også

faktisk = i virkeligheden (bruges til at understrege noget evt. modsat forventet)

***for** = (forklaring) da = eftersom = idet

***fordi** = (årsag) da = eftersom = idet

for det første ... for det andet (når man nævner 2 ting)

for eksempel = fx = f.eks. = eksempelvis = bl.a.

forhåbentlig = (noget man håber vil ske)

formentlig = formodentlig = sandsynligvis

formodentlig = formentlig = sandsynligvis

følgelig = af den grund = derfor

først = (før andre ting)

først og fremmest = frem for alt (det vigtigste)

heldigvis = til alt held

heller ikke = negativ lighed

hverken – eller = negativ lighed

***hvorimod** = men = derimod = mens (det modsatte)

ikke desto mindre = alligevel (noget uventet)

imidlertid = dog = alligevel = på den anden side = men

især = særlig = specielt = hovedsagelig

kort sagt = (opsummering / konklusion)

ligeledes = også = på samme måde

ligesom = på samme måde som

m.a.o. = med andre ord = altså = dvs.

***mens** = samtidig med

***mens** = (modsætning) hvorimod

muligvis = måske = vistnok = ikke helt sikkert

måske = muligvis = vistnok = ikke helt sikkert

naturligvis = selvfølgelig

nemlig = (forklaring/præcisering)

også = ligeledes

omsider = endelig (langt om længe)

omvendt = på den anden side = modsat

ovenikøbet = tilmed (en forstærkelse)

pga. = på grund af

på den anden side = omvendt = modsat

samtidig = desuden = derudover = på samme tid

sandsynligvis = formodentlig = (ret sikkert)

***selvom** = alligevel (noget ulogisk)

snarere = nærmere = rettere = mere præcist

så = (adverbium) bagefter = derefter

***så** = (HS-konj.) = derfor

***så** = (LS-konj.) = så at = sådan at

således = derfor = dermed = følgelig

til gengæld = på den anden side = derimod

tilmed = ovenikøbet = endda (forstærkelse)

til sammenligning = sammenlignet med

til sidst = endelig = til slut

uheldigvis = desværre (noget man er ked af)

ydermere = desuden = endvidere = derudover

Alfabeta

EGMONT

ISBN 978-87-636-0680-6

9 788763 606806

www.alfabetaforlag.dk